

HONGERDOEK 2019/2020

MENS, WAAR BEN JE?

UITLEG

GEBEDSVIERING

MEDITATIE

Inhoudsopgave

Uitleg van de doek	3
- Thema	3
- Kijkrichting	4
- Detailuitleg	5
 Gebedsviering	 6
- Tekst	7
- Lied: Wees niet bezorgd	13
- Lied: Medestanders zijn wereld	14
- Vast iets voor...	15
 Meditatie	 16
- Voorwoord door dr. Claudia Kolletzki	16
- Tekst Katharina Barth-Duran	17

Naast de hier afgedrukte teksten kunnen nog de volgende zaken gebruikt en besteld worden:

- Folder (gevouwen A4) met afbeelding hongerdoek, thema, kijkrichting en detailinformatie. U kunt de folder zelf printen als u dat wenst.
- Presentatie (PowerPoint) met uitleg over de doek en de verschillende delen ervan
- Presentatie (PowerPoint), te gebruiken bij de meditatie.

Folder en beide presentaties kunnen aangevraagd worden bij info@vastenactie.nl en worden u dan digitaal toegestuurd.

Via de webshop van Vastenactie (www.vastenactie.nl/materialen-bestellen) kunt u de hongerdoek in groot of klein formaat en A4-tjes (papier) met afbeeldingen van de hongerdoek bestellen.

Colofon

Uitgegeven door Vastenactie, den Haag, januari 2019.

Samenstelling: Guus Prevoo. Met dank aan Jeroen de Wit (klooster Wittem) voor de ondersteuning bij het samenstellen van de gebedsdienst.

© Afbeeldingen hongerdoeken en Duitse teksten: Misereor Duitsland

©Nederlandse teksten: Vastenactie

Gebruik van teksten en afbeeldingen is alleen toegestaan in het kader van Vastenactie. Het is ten strengste verboden om teksten en afbeeldingen via internet, sociale media of anderszins te verspreiden.

2019/2020 MENS, WAAR BEN JE? DUITSLAND

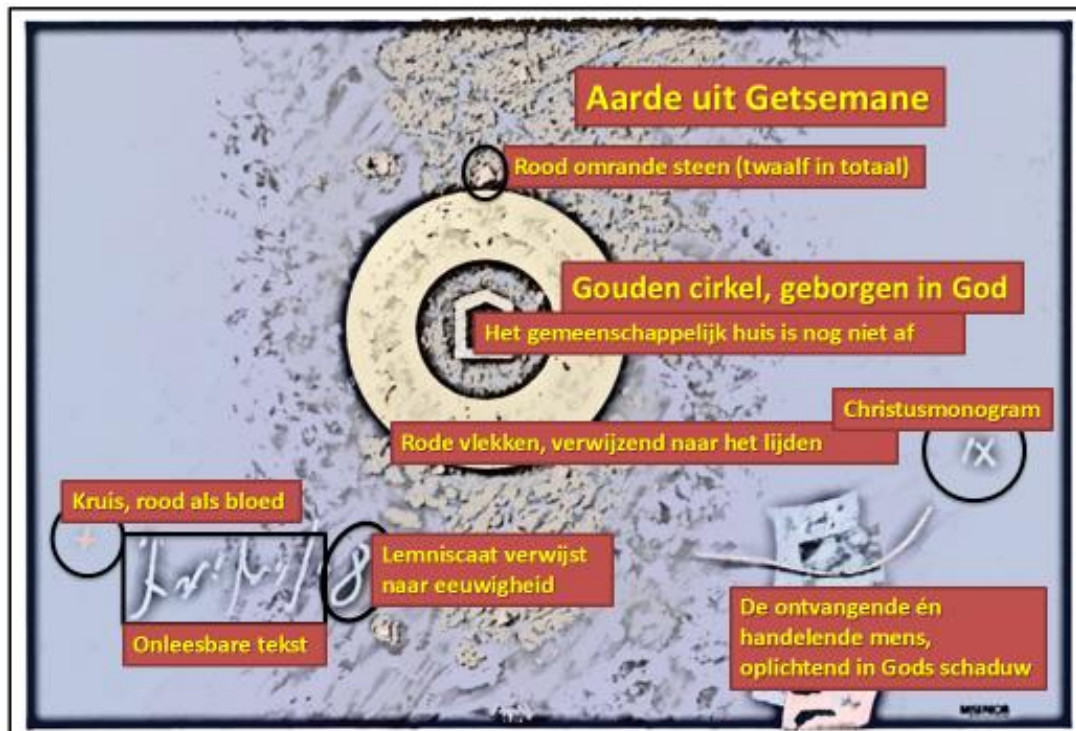

Thema Hongerdoek 2019/2020 van Uwe Appold (Flensburg)

Opvallend: er zijn geen afbeeldingen van mensen te zien op de hongerdoek. Dat leidt meteen tot de vraag 'Mens, waar ben je?', de titel van deze doek.

"De vraag is niet: Waar is God?, maar: Waar is de mens?", Uwe Appold.

De vraag van God, 'Mens, waar ben je?' (Gen. 3,9) daagt me uit na te denken over waar en waarvoor ik zelf sta, wie ik ben, naar wie ik mijn oor te luister leg en of ik (te) snel een oordeel vel. Een plaatsbepaling. Misschien eerder een herijking. De vraag 'Mens, waar ben je?' doelt in de kern op de verantwoordelijkheid die iedere mens heeft, voor zichzelf, voor zijn medemensen en voor de wereld als geheel. De vraag kan uitgebreid worden: Mens, waar ga je heen?, Wat is onze gezamenlijke toekomst?

Kijkrichting

In het midden van de doek is van boven naar beneden aarde uit Getsemane in de doek verwerkt. In de tuin van Getsemane begon het lijdensverhaal, uitmondend in het Paasgebeuren.

Op de aarde rust de cirkel, symbool van God. In de geborgenheid van God mogen wij samenwerken om ons gemeenschappelijk huis, midden in de cirkel, af te bouwen. De cirkel ligt ietsjes links van het midden, geloven staat niet meer in het centrum.

Het kleine rode kruis, symbool voor het lijden van Jezus, en het Christusmonogram, staan helemaal aan de rand. Jezus' boodschap was en is immers bij voorkeur bestemd voor de mensen aan de rafelranden van de maatschappij.

De figuur rechtsonder staat symbool voor de ontvangende én handelende mens, die weet dat hij/zij werkt in Gods heldere en lichte schaduw. Ook hier een rode gloed van het lijden, het gaat niet allemaal van zelf. De figuur heeft ook de vorm van een kruis.

Met een lijn, die de lijn van de aarde uit Getsemane van boven naar beneden volgt, en een lijn van links naar rechts vanaf het rode kruisje over de onleesbare tekst, lemniscate, schaalvorm bij de figuur en Christusmonogram, ontstaat er ook een zogenaamd Petruskruis.

Detailinformatie

De achtergrond van de doek is een diep blauw. Blauw verwijst sinds de Middeleeuwen naar de figuur van Maria en haar rol als middelares tussen mensen en God. Blauw verwijst ook naar water, dat levensnoodzakelijk is voor de gehele Schepping van God en alle schepselen.

Ons geloven kan een richtingwijzer zijn. Uwe Appold heeft in de hongerdoek aarde uit Getsemane, de plek waar Jezus gebeden heeft in de nacht vóór zijn kruisiging, verwerkt. Die grond draagt een zwevende, gouden ring met daarin 'ons gemeenschappelijk huis' met open deuren: in het middelpunt staat de belofte van God dat Zijn liefde vooral uitgaat naar de uitgestoten en dat Hij hen centraal stelt. Maar het huis is nog niet af, aan ons de opdracht er verder vorm aan te geven in Gods Geest.

We mogen weliswaar bouwen aan ons gemeenschappelijk huis in het vertrouwen op en in de geborgenheid van God, maar op de gouden ring zitten rode vlekken, verwijzend naar het bloed en het lijden van Jezus, dat juist in de tuin van Getsemane zijn aanvang heeft.

De figuur rechts staat symbool voor de mens, die zijn oor te luister legt naar dat middelpunt, maar tegelijkertijd, vanuit Gods belofte, zijn aandacht laat uitgaan naar de rafelranden van deze wereld. Daar, op de pleinen en straten en te midden van de mensen die er leven, zijn de plekken te vinden, van waaruit de verandering kan beginnen. Leven in Gods schaduw verduistert niet, maar laat ons oplichten. Solidariteit met medemensen en streven naar duurzaamheid zijn echter niet vrijblijvend en gaan vaak tegen de heersende belangen van de economisch machtigen in. Daarom lopen we een risico in ons streven naar meer gerechtigheid. De horizontale staaf en de twee verticale stroken vormen tezamen een kruis om dat aan te geven.

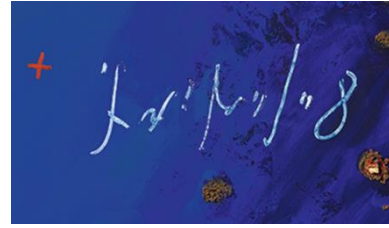
Het Christusmonogram (rechts) en het rode kruis, verwijzend naar het lijden (links), staan juist aan de rand van de doek.

In de aarde uit Getsemane zijn twaalf rood omrande stenen verwerkt. Zij verwijzen naar de apostelen en via dezen naar ons als volgelingen van Jezus. Werken aan een menswaardige en duurzame wereld kost bloed, zweet en tranen. En laten we daarbij niet in slaap vallen of, nog erger, ons in slaap laten sussen.

De schrifttekens zijn niet leesbaar, op de lemniscaat na, die naar de oneindigheid verwijst. De Bijbel geeft geen politiek programma, maar moet in ieder tijdsgewricht opnieuw geïnterpreteerd worden. Hoe kunnen we in deze tijd het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid

zoeken? Hoe kunnen we de werken van barmhartigheid in een geglobaliseerde wereld, waar alles met elkaar samenhangt, waar maken? Hoe kunnen we gerechtigheid in de praktijk brengen en zo de vrede nastreven, die haar vrucht is?

Met het ene oor gespitst op de wereld van vandaag en met het andere op Gods belofte, die steeds opnieuw, met de blik op vandaag, begrepen en gerealiseerd moet worden: de hongerdoek 'Mens, waar ben je?' van Uwe Appold verbindt Gods uitnodiging aan mensen met de vraagtekens die we moeten stellen bij onze levenswijze en opent perspectieven voor een dialoog, die geen slappe compromissen sluit, maar naar goede oplossingen streeft opdat 'ons gemeenschappelijk huis' behouden blijft.

De kunstenaar

Uwe Appold werd in 1942 in Wilhelmshaven geboren en is een veelzijdig kunstenaar. Hij studeerde o.a. aan de Werkkunstschule Flensburg en het Cite des Arts, Paris. Hij ontwierp onder meer meubilair voor kerken en voor scholen, maar ook kerkramen. In zijn schilderijen verwerkt hij vaak betekenisvolle aarde. Zie voor uitgebreide informatie: <http://uwe-appold.de/>.

Gebedsviering hongerdoek 'Mens, waar ben je?'

De hongerdoek 'Mens, waar ben je?' hangt in de ruimte waar de viering plaats vindt. Mogelijk is ook om een afbeelding van de hongerdoek te projecten. Bij een kleine groep zou de doek in het midden van de kring van aanwezigen gelegd kunnen worden.

Begroeting

Welkom bij deze viering rond de hongerdoek 'Mens, waar ben je?' van Uwe Appold, een Duitse schilder en beeldend kunstenaar die in de buurt van Kiel woont. Een hongerdoek met, zo op het eerste gezicht, abstracte beelden. En geen mens te zien. Dat laatste leidt direct tot de vraag, die ook de titel van de doek is: 'Mens, waar ben je?'.

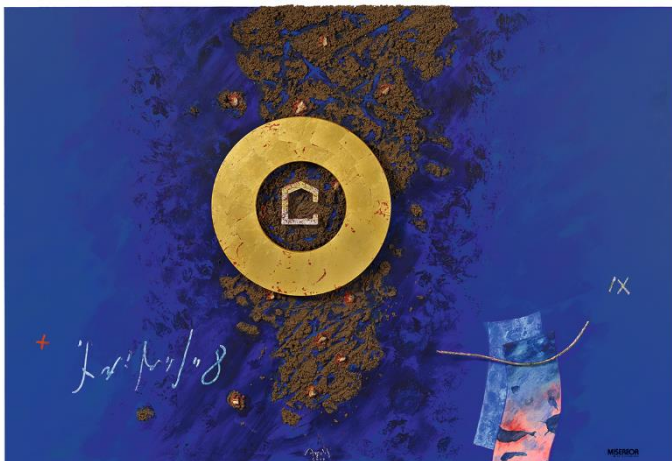
Openingslied

God heeft het eerste woord (t. J. Wit, m. G. Kremer, Gezangen voor Liturgie 446)

Alternatief:

Een mens te zijn op aarde is eens voorgoed geboortepijn (t. H. Oosterhuis, m. T. de Marez Oyens, Gezangen voor Liturgie 433)

Uitleg over de hongerdoek als inleiding op de dienst¹

Tegen een diepblauwe achtergrond heeft de Duitse schilder en beeldend kunstenaar Uwe Appold in de hongerdoek aarde uit Getsemane, de plek waar Jezus gebeden heeft in de nacht vóór zijn kruisiging, verwerkt. Die grond draagt een zwevende, gouden ring met daarin 'ons gemeenschappelijk huis' met een opening: in het middelpunt staat de belofte van God dat Zijn liefde vooral uitgaat naar de uitgestoten en dat Hij hen centraal stelt. Maar de

opening symboliseert ook dat ons gemeenschappelijk huis nog niet af is, dat we samen moeten werken aan de bouw ervan. De figuur rechts staat symbool voor de mens, die zijn oor te luister legt naar dat middelpunt, maar tegelijkertijd, vanuit Gods belofte, zijn aandacht laat uitgaan naar de rafelranden van deze wereld. Daar, op de pleinen en straten en te midden van de mensen die er leven, zijn de plekken te vinden, van waaruit de verandering kan beginnen.

Met het ene oor gespitst op de wereld van vandaag en met het andere op Gods belofte, die steeds opnieuw, met de blik op vandaag, begrepen en gerealiseerd moet worden: de hongerdoek 'Mens, waar ben je?' van Uwe Appold verbindt Gods uitnodiging aan mensen met de vraagtekens die we moeten stellen bij onze levenswijze en opent perspectieven voor een dialoog, die geen slappe compromissen sluit, maar naar goede oplossingen streeft opdat 'ons gemeenschappelijk huis' behouden blijft en afgebouwd kan worden.

De vraag van God, 'Mens, waar ben je?' (Gen. 3,9) daagt ons uit na te denken over waar en waarvoor wij zelf staan, wie wij zijn, naar wie wij ons oor te luister leggen en of wij (te) snel een oordeel vellen.

¹ Een meer uitgebreide uitleg vindt u op pagina 3.

Een plaatsbepaling. Misschien eerder een herijking. De vraag 'Mens, waar ben je?' doelt in de kern op de verantwoordelijkheid die iedere mens heeft, voor zichzelf, voor zijn medemensen en voor de wereld als geheel.

Openingsgebed

God, wij hebben U nooit gezien,
maar U roept ons: 'Mens, waar ben je?'

U laat ons niet los.

U klopt bij ons aan.

Kom dan, hier zijn wij.

Wonen willen wij in uw geborgenheid.

U geeft ons ogen om te zien

en oren om te horen.

Verdrijf de angst uit ons hart
en laat ons zien wie we zijn:

mensen die gehoor geven aan U

en hun hoop stellen op U.

Neem ons bij de hand en breng ons thuis
in het gemeenschappelijk huis dat U voor ogen staat.

In uw licht willen wij gaan.

In uw ruimte zijn wij vol vertrouwen.

Gebed bij de opening van de Schrift

God, die roept: 'Mens, waar ben je?'
met de woorden van de zwaksten,
mensen zonder zicht op een goede toekomst,
slachtoffers van de opwarming van de aarde,
mensen verstoken van eerste levensbehoeften zoals water,
kinderen zonder onderwijs en perspectief,
mensen verblind door én slachtoffer van
winstbejag en consumptiedwang,
met de zo luid klinkende stille stem van de natuur,
geef dat wij luisteren naar uw roep,
zo alledaags nabij.

Dan zullen wij vreugde vinden
in kleine gebaren van solidariteit en duurzaamheid,
die we zelf kunnen opbrengen.

En in de grote solidariteit en duurzaamheid,
die we afdwingen met velen.

Zo geven wij antwoord op Uw roepen
en blijven wij uw bondgenoten
in deze ongelijk verdeelde en weinig duurzame wereld.

Eerste lezing Gen. 3, 7-9

Nu gingen Adam en Eva beiden de ogen open en zij ontdekten dat zij naakt waren. Daarom hechtten ze vijgenbladen aaneen en maakten daar lendenschorten van. Toen zij, bij het opkomen van de middagwind, de donder van God in de tuin hoorden klinken, verborgen de mens en zijn vrouw zich voor God tussen de bomen van de tuin. Maar God riep de mens en vroeg hun: 'Mens, waar ben je?'

Tussenzang

Delf mijn gezicht op (t. H. Oosterhuis, m. B. Huijbers), Gezangen voor Liturgie 426)

Alternatief:

Deze wereld omgekeerd (tekst H. Oosterhuis, muziek B. Huijbers, Gezangen voor Liturgie 428)

Evangelielezing Mt. 6, 24-33

Niemand kan twee heren dienen. Want hij zal de een verfoeien en van de ander houden, of zich hechten aan de eerste en de ander verachten. Je kunt God en de geldduivel niet tegelijk dienen. Daarom zeg Ik jullie: maak je niet bezorgd over wat je zult eten of drinken om in leven te blijven, en ook niet over de kleding voor je lichaam. Is het leven niet meer dan het eten, en het lichaam niet meer dan de kleding? Kijk naar de vogels van de hemel: ze zaaien niet en maaien niet en oogsten niet, je hemelse Vader voedt ze. Zijn jullie niet meer waard dan vogels? Wie van jullie kan met al zijn zorgen een el toevoegen aan zijn leven? En wat maak je je bezorgd over je kleren? Leer van de lelies op het veld hoe ze groeien. Ze werken niet, ze spinnen niet. Maar Ik zeg jullie: zelfs Salomo met al zijn pracht en praal ging niet gekleed als een van hen. Als God nu het gras op het veld, dat er vandaag staat en morgen in de oven wordt gegooit, zo kleedt, hoeveel te meer kleedt Hij dan jullie, kleingelovigen? Vraag je dus niet bezorgd af: Wat zullen we eten? Wat zullen we drinken? Wat zullen we aantrekken? Want naar dat alles zijn de heidenen op zoek. Jullie hemelse Vader weet wel dat je dat allemaal nodig hebt. Zoek eerst het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid, dan krijg je dat alles erbij.

Eventueel kan hier een evangelie-acclamatie of een evangelielied

Acclamatie: Gij voedt de vogels in de bomen (t. H. Oosterhuis, m. W. Ruessink, Liedboek Zingen en bidden in huis en kerk 981a)

Lied: Wees niet bezorgd (t. en m. M. Weemaes CSsR, Zingt Jubilate 722), zie voor tekst en muziek pagina 7

Overweging

Het diepe, warme blauw treft me als ik de eerste keer de hongerdoek zie. En dan meteen die gouden ring. De cirkel, staat die in de middeleeuwse tekensymboliek niet voor God? Ik zie het huis, met een opening, midden in de cirkel. 'Het huis is niet af', flitst er door mijn hoofd.

Het huis is nooit af. We blijven werken aan een betere wereld voor iedereen, aan een goede omgang met de Schepping. Bescheiden, nederig, wetende dat al onze pogingen eigenlijk alleen maar een aanmodderen is en vaak mislukkingen zijn. 'Overal zitten barsten in, maar daar komt juist het licht doorheen', zingt Leonard Cohen in het mooie lied Anthem. Doorheen ons geklungel baant zich het Koninkrijk Gods een weg.

Nog is het huis niet af. Maar we blijven volhouden en bouwen. Misschien ooit, wie weet, zijn we klaar. De belofte van het Koninkrijk Gods leidt ons, uiteindelijk komt het goed en is het huis af. Als

een genade zal ons dat gegeven worden. Dat is ten diepste de hoop die mij bezielt. Het huis staat immers midden in de gouden cirkel, midden in Gods geborgenheid.

Maar dan moeten we er wel aan gaan staan, onze verantwoordelijkheid durven nemen. En ons niet verstoppen zoals Adam en Eva. Of ons verschuilen achter uitvluchten en smoezen. Onze verworvenheden en zekerheden op het spel durven te zetten. Op de hongerdoek is geen mens te zien. Dat leidt meteen tot de vraag, die ook de titel van de doek is: 'Mens, waar ben je?'. Waar zijn jullie? Waar zijn wij? Wat doen we, ieder individueel en allen tezamen, om de menswaardigheid van iedereen op deze wereld te bevorderen en om Gods Schepping in ere te houden?

'Zoek eerst het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid en al het andere zal U erbij gegeven worden'. Wat dat Koninkrijk Gods is, valt moeilijk te omschrijven. Paulus doet wel een poging (Rom. 14,17): 'Het koninkrijk van God is geen kwestie van spijs en drank, maar is gerechtigheid, vrede en vreugde door de heilige Geest'. Het Koninkrijk Gods kan alleen een belofte van gerechtigheid en vrede en een genade zijn als ik probeer, als wij proberen er hier en nu invulling aan te geven. In onze pogingen goed en duurzaam om te gaan met de wereld en om gerechtigheid te doen aan iedereen, laten we Gods genade aan elkaar zien, laten we zien dat zijn Koninkrijk geen loze belofte is. Dat zoeken naar het Koninkrijk Gods leidt weg uit de centra van macht en economie, naar de rafelranden van onze maatschappij, hier in onze eigen omgeving en zeker in wereldwijd opzicht. Dat zoeken leidt ons ook weg uit onze zekerheden, die slechts schijn zijn, naar die rafelranden waar we iets kunnen horen en zien van het Koninkrijk Gods dat nabij is.

'Waar zijn jullie?' vraagt Jezus ook aan zijn in slaap gevallen leerlingen in de tuin van Getsemane. Aan die volgelingen, die op een belangrijk moment mislukken, vertrouwt Jezus datgene wat Hij begonnen is, toe. Dat vertrouwen waarmaken is niet gemakkelijk. Vaak mislukken ook wij, soms raken we zelfs gewond. Soms vallen ook wij in slaap, of erger nog, laten wij ons in slaap sussen. Laten we wakker blijven en de handen uit de mouwen steken: we hebben immers één zekerheid: onze pogingen het huis af te bouwen staan in Gods geborgenheid. Daarop kunnen vertrouwen geeft de hoop om verder te gaan, om ons gemeenschappelijk huis duurzaam af te bouwen en vol te stoppen met gerechtigheid.

Stilte en/of muziek

Eventueel hier het lied: Ik zal in mijn huis niet wonen (t. H. Oosterhuis, m. A. Oomen, Gezangen voor Liturgie 426)

Geloofsbelijdenis

Wij geloven in de God van liefde
die ons vraagt om alle afgoden
uit ons midden op te ruimen,
die gemeenschap wil met ons.

We geloven in de God der schepping
die ons tot partners roept
bij het vormgeven aan een toekomst
van gerechtigheid, vrede en duurzaamheid.

We geloven in de God die niet veraf is,
die het leven van de wereld deelt,
die de hoop van mensen tot de zijne maakt

en 's werelds pijnen voelt.

We geloven in de God die zich verenigt
met wie arm is en onderdrukt,
met wie snakt naar echt geloof
en smeekt om medestanders.

Wij geloven in de God die kwetsbaar is
en pijn lijdt om zijn volk,
maar wiens verbond met hen
voor eeuwig onbreekbaar blijkt en sterk.

Voorbede

Goede God, wij willen samen eraan werken om uw gemeenschappelijk huis verder te bouwen tot een oord van gerechtigheid, vrede en heelheid van de schepping. Dat is de manier waarop we U willen dienen. Wij bidden u:

- Dat we bereid zijn om onze zekerheden los te laten en zo open te staan voor het nieuwe dat zich in en door U aandient. Dat we ons niet in slaap laten sussen of laten verleiden door hen die valse zekerheden beloven. Laat ons bidden:

God, wij bidden u, geef ons daartoe de moed en de kracht.

Of: Keer U om naar ons toe
Keer ons toe naar elkaar

(t. H. Oosterhuis, m. A. Oomen. Verzameld Liedboek 214)

- Dat wij bereid zijn naar de rafelranden van onze maatschappij te gaan, naar de mensen op de pleinen en straten, in de slumps, in gebieden van droogte en hitte, naar mensen die onze solidariteit kunnen gebruiken. Laat ons bidden:

God, wij bidden u, ... / Keer U om ...

- Dat wij bereid zijn ons in te blijven zetten voor een betere wereld, met meer gerechtigheid en meer duurzaamheid, ook al mislukken we vaak in onze pogingen en ook al kost dat moeite, teleurstelling en pijn. Laat ons bidden:

God, wij bidden u, ... / Keer U om ...

- Dat we blijven geloven in uw belofte van het Koninkrijk Gods en dat wij proberen die belofte aan elkaar, aan mensen wereldwijd, aan de aarde, waar te maken, wetende dat we in uw geborgenheid mogen leven en werken. Laat ons bidden:

God, wij bidden u, ... / Keer U om ...

God van de geborgenheid, dit vragen wij U, want U hebt ons door Jezus geleerd solidair te zijn. Wij willen ons nú bekeren en ons verbinden met iedereen, die gaat voor een toekomst vol duurzaamheid, want wij geloven dat het Koninkrijk Gods nabij is.

Onze Vader

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd,
uw rijk kome, uw wil geschiede,
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren
en breng ons niet in beproeving,
maar verlos ons van het kwade.
Want van u is het koninkrijk en de kracht
en de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.

Vredeswens

God van de gerechtigheid en vrede, leer ons aan vrede te werken door gerechtigheid te doen.

Vrede in ons hart, vrede in onze huizen, vrede in ons land, vrede voor alle volkeren op aarde, ons gemeenschappelijk huis.

Help ons te geloven in uw belofte van het Koninkrijk en daarnaar te handelen, zodat spoedig heel de mensheid kan genieten van de vrede, die de vrucht is van gerechtigheid. Laten we elkaar die vrede toewensen.

Lied (eventueel): *Wees werktuig van vrede* (t. G. Broekhuijsen, m. A. Telderman, *Gezangen voor Liturgie* 649)

Slotgebed

Onnoembare God,
Beschermd het recht van de zwaksten,
Biedt Gij ons een verbond voor het leven
En wenst Gij ons een wereld vol vrede en duurzaamheid.
Laat ons barmhartig en rechtvaardig zijn.
Geef ons elke dag een nieuwe kans
Zoals wij ook aan anderen wereldwijd kansen geven.
Moedig ons aan niet uit te stellen tot morgen
Wat wij vandaag kunnen doen.
Behoed ons voor zelfzucht
En open ons voor de vraag van de ander.
Want alleen samen maken we er meer van
Voor mensen van nu
En voor kinderen van morgen.
Amen.

Slotlied

Vast iets voor mij... (pag. 9) of *Medestander zijn wereldwijd* (pag. 8)

Zegenbede

Vanuit de geborgenheid van deze viering, waar we iets hebben kunnen ervaren van de geborgenheid die God ons geeft, moeten we nu weer de wereld in, waar onze opdracht wacht ons gemeenschappelijk huis, samen met vele anderen, af te bouwen. Dat kost inspanning en kracht, verwekt hier en daar teleurstelling en verdriet, maar geeft ook vreugde en voldoening. Vragen wij voor die opdracht de zegen van onze Drie-ene God, in de naam van de Vader.....

Liederen

Wees niet bezorgd (t. en m. M. Weemaes CSsR, Zingt Jubilate 722)

1. Wees niet be - zorgd heeft Hij ge - zegd,
2. Veel meer dan vo - gels zijt gij waard,
3. Zie naar de bloe - men op het veld,
4. Zelfs Sa - lo - mo in al zijn pracht
5. God weet wel wat on - mis - baar is,

1. leer van de vo - gels hoe het moet.
2. met tob - ben groeit uw wiek-slag niet.
3. geen man - tel van een weef - ge - touw,
4. was niet ge - tooid als een van hen.
5. al wie op zoek - blijft naar zijn Rijk

1. Geen voor - raad - schuur dient aan - ge - legd,
2. Als God zijn klei - ne vo - gels spaart,
3. veel - kleu - rig wordt door hen ver - teld
4. Als God het veld - kruid niet ver - acht,
5. krijgt spijs en troost voor elk ge - mis.

1. gij wordt uit 's He - ren hand ge - voed.
2. wat doet Hij dan voor men - sen niet?
3. hoe God aan - dach - tig is en trouw.
4. wees dan ge - rust, ge - loof in Hem.
5. Wie klein en arm is maakt Hij rijk.

Medestanders zijn wereld (@Vastenactie)

Tekst Stan Fritschy (Stan Theater & Tekst), melodie: Suze Naanje, Wonen overal, Gezangen voor Liturgie 551

Medestanders zijn wereldwijd
Zoeken naar toekomst vol duurzaamheid
't leven genieten
Genoeg is genoeg
Jij daar, sta op, sla de hand aan de ploeg
Mensen, sluit je aan.

Keuzes maken: dit is de tijd!
Toon daarin trouw en standvastigheid.
Wensen en grenzen, kies leven, geen dood.
Niemand verandert een steen in brood.
Mensen, maak je keus.

Toekomst, open en ongewis.
Leer ons de kracht van geschiedenis.
Blijven vertrouwen in donkere nacht
Put inspiratie uit wat is volbracht.
Mensen, ga nu door!

Tegenstanders zijn wereldwijd
Blijf niet volharden in groot verwijt.
Ieder kan vallen, wie raapt jou dan op?
Scheep nieuwe kansen en geeft nooit op.
Houdt elkander vast!

Nemen van verantwoordelijkheid
Is het begin van meer duurzaamheid.
Vasten en omkeer kan iedere dag.
D'een na de ander gaat overstag.
Mensen, durf het aan!

Medestanders, kijk wereldwijd.
Alom signalen van duurzaamheid.
't Is al begonnen, kijk goed om je heen,
Wagen, proberen, leg steen voor steen.
Mensen, veel plezier!

Vast iets

t. Stan Fritschy; m. Zomaar een dak boven wat hoofden

1. Vast iets voor mij, wat ik ook na - streef:
 2. Vast iets voor mij, o - ren wijd o - pen:
 3. Vast iets voor mij: méér doen met min - der,

1. dro - men van recht en waar - dig - heid.
 2. ho - ren wat mijn hart in - spi - reert.
 3. le - ven naar men - se - lij - ke maat.

1. Bre - ken van brood, de - len de be - ker,
 2. Droom die mij roept - kracht - vol en moe - dig -
 3. Aar - de zo rijk, ge - noeg voor al - len;

1. vas - ten uit so - li - da - ri - teit.
 2. vraagt mij om wat het zwaar - ste weegt.
 3. won - der van de - len: o - ver - daad!

1. Vast iets uit lief - de, hoop en ge - loof,
 2. Vast iets voor men - sen ver van ons bed,
 3. Vast iets voor nu en vast voor het kind:

1. om - dat het an - ders kan:
 2. die dro - men net als wij:
 3. al - tijd en we - reld - wijd:

1. een le - ven naar Gods plan!
 2. van le - ven frank en vrij!
 3. dro - men van duur - zaam - heid.

© Viering: Vastenactie, januari 2019.

Samenstelling: Guus Prevoo. Met dank aan Jeroen de Wit (klooster Wittem).

© Hongerdoek: Misereor Aachen, 2019.

Meditatie Mens, waar ben je?

Voorwoord

Al van ver wordt onze blik ondergedompeld in het diepe blauw, blijft hangen bij de zwevende, oplichtende ring, glijdt verder naar de figuur rechtsonder: Mens, waar ben je? De nieuwe hongerdoek, een abstract werk van de kunstenaar Uwe Appold uit Flensburg, nodigt uit te kijken, te mediteren en om een standpunt in te nemen.

Waarnemen dat de gouden ring uit balans is geraakt en naar de zijkant verschoven, dat het 'gemeenschappelijk huis' in het midden ervan onaf is en bedreigd wordt. Openstaan voor de roep van God: 'Mens,

waar ben je?'. Waar ben je als haat en onverschilligheid om zich heen grijpen? Als de aarde uitgebuit en vernield wordt? Waar draag jij verantwoordelijkheid voor de schepping en waar onttrek je je aan die verantwoordelijkheid? Mens, hoe wil je gestalte geven aan de toekomst?

Een plaatsbepaling. Een heroriëntering. Een vraag, die in het kern van de verantwoordelijkheid van iedere mens raakt, ten diepste persoonlijk en tegelijkertijd gemeenschappelijk is. Ze kan niet individueel beantwoord worden. Wij allen tezamen zijn verantwoordelijk voor ons 'gemeenschappelijk huis' (Laudato Si'), dat de kunstenaar ingebed heeft in aarde uit de tuin van Getsemane.

Een goed afbeelding kan deuren openen en een uitnodiging zijn, het leven met wakkere ogen te zien en met open oren te horen. De meditaties van Katharina Barth-Duran peilen in beeldrijk taalgebruik naar de dieptedimensies van de hongerdoek en sporen aan om grote vraagtekens te zetten bij onze levenswijze: een ander huis, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde kunnen werkelijkheid worden. Een nieuw begrip van vooruitgang, dat ons de uitgesloten van de rand naar het centrum doet halen en hen van harte welkom laat heten – omdat deze vraag ons steeds opnieuw prikkelt en bezielt: *Mens, waar ben je?*

Hier ben ik, hier zijn wij!

Dr. Claudia Kolletzki.

Tijdens de meditatie kan, bij voorbeeld met een zaklamp, gewezen worden op het onderdeel van de doek, waarop dat gedeelte van de meditatie betrekking heeft.

Er is een PowerPoint bij deze meditatie beschikbaar. Wij sturen wij u die op verzoek graag toe, mail naar guus.prevoo@vastenactie.nl.

Jouw oceaan – mijn stilzwijgen

Het diepe blauw
van jouw oceanen
vertelt mij
van jouw verlangen naar mij.

En verleidt me tot stilzwijgen,
tot gespitst zijn
op jouw woord
dat naar mij vraagt.

Steeds opnieuw,
ook na zo lange tijd,
jouw zoekende stem
zo klagend, zo teder:

Mens, waar ben je?

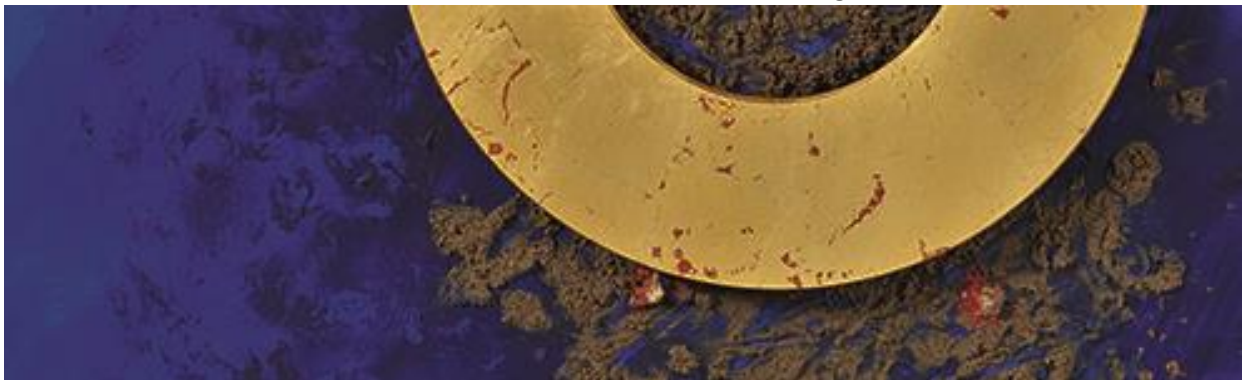
Jouw ster – mijn zon

Jij

Hebt jouw ster
over ons laten opgaan,
jouw gouden zon,
alsof je onze planeet
zo vaak wilde omcirkelen
totdat het ons helder en klaar wordt
dat wij de wetten
van jouw Schepping
in hun tegendeel doen verkeren.

Bent op de wereld gekomen
in jouw
voortdurende schittering
alsof je ons wilde kronen
met de ring van jouw trouw.
Hebt je laten vastnagelen
Op jouw 'ja'.

Bent ontvankelijk gebleven
voor een liefde
die dodelijke verwondingen op loopt,
met scheuren in het hart
en bloedsporen in een licht
dat niet bedriegen kan.

Jouw Schepping – ons aardse huis

Een weg wilde jij ons wijzen
eenvoudig en barrevoets
vol van ontzag
want ieder stukje van deze aarde
is voor jou heilige grond.

Medelijden wilde jij ons tonen.
Jouw Koninkrijk van God verkondigen
aan ons, mensen, met hun aardse rijken,
doorploegd en aan flarden gescheurd.
Aarde-kruimels op een eiland in de
wereldzee,
In staat van ontbinding.

Bouwen wilde jij
ons gemeenschappelijk aarde-huis,
zo klein, broos en open.
Hoewel de bouwlieden je afkeurden,
ben jij de hoeksteen geworden,
het fundament waarop wij bouwen kunnen,
nu nog steeds.

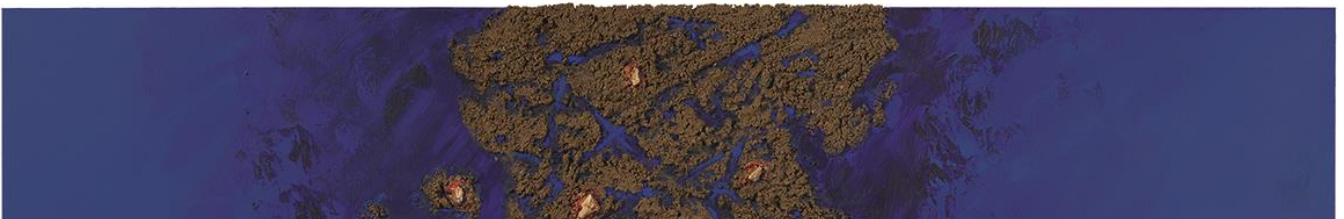
Jouw tuin – ons Getsemane

Bloed doordrenkt de aarde
In die tuin
Waarin jij gebeden 's nachts hebt,
alleen,
Tegen de Godverlatenheid.

Steenachtig en hard de aarde
In die tuin
Waarin jij bevangen was door angst,
alleen,
voor wat komen zou,
gewelddadig, onrechtvaardig.

Vruchtbaar de aarde
In die tuin
met de zaden van de olijfboom.
Twaalf stammen,
Duizenden jaren oud.

Mannen en vrouwen
Die jouw woord horen
En het verder vertellen
Doorheen de hele wereld
Met hart en ziel

Jouw woord – onze Schrift

Gods woord
laat oplichtende letters na
uit water en Geest
als een pennenstreek van het
leven.

Moeilijk te ontwaren
wat in het zand geschreven is.
Zwijgend,
vaak slechts achteraf
te begrijpen.

Maar merkbaar
jouw klein kruis
op mijn kinderlijk voorhoofd
bij het begin van een nieuw leven.

Ondergedompeld in het oneindige
in de achthoek van de doopvont,
in de contouren

van oude grafkapellen
opgericht.

Voor een feest zonder einde
Door jou
Met jou
In jou.

Jouw jij – mijn ik

Ben een veelkleurige gestalte.
Duik op vanuit de onderste rand
met een kleed uit water en bloed.
In mij is adem en beweging
om mijn centrum weer te vinden
met uitgestrekte armen.
Word een schaal,
leeg en open,
voor de bouw van het aarde-huis.
Word een fingerwijzing
voor de pennenstreek van het leven,
een schaduw
die danst in het licht,
een kruis
dat als luchtballen omhoog stijgt.
Naar de naam
die boven alle namen is
en zo heet als Jij, IX, Jezus Christus.

© Duitse tekst en hongerdoek: Misereor Aachen, tekst geschreven door Katharina Barth-Duran
© Nederlandse vertaling Vastenactie, 2019. Vertaling: Guus Prevoo.